

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Variae oblectationis opuscula et tractatus

Hemmerlin, Felix

[Straßburg], nach 13. Aug. 1497

Contra validos mendicantes

[urn:nbn:de:bsz:31-305475](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-305475)

Contra validos mendicantes.

Reverendo in Christo patri ac

domino Dño Henrico dei et aplice sedis gratia episcopo
Constantien: dño mihi metuendissimo. Felix cantor
Thuricen: decretor: doctor inutilis. Cum recõmedatiõne
perspicaciter speculari: ac salubriter p̄sentem attendere
ep̄lam. Ex quo suscepti regiminis cura pastorẽ sollicitat.
vt vilitatibz subiectoz in illis p̄cipue p̄ que animarũ sa
saluti p̄sultur sollicitẽ p̄uidere p̄aret: errantes in viam
veritatis inducat: dicente ap̄lo. Omnibz omnia facit sum
vt omnes lucrificat: et non cõnuentibz oculis cõplacere lupis et gregibz ouiu: ac
mentẽ terrenis obligare carceribz. Hinc est vt intelligat v̄ia R. p. q̄ nuper erat
vir in terra: nõ re nec nomie Job. nec erat vir ille rectus nec timẽs deũ: nec rece
dens a malo. sicut legit Job in p̄n. prout i fructibz suis cognoscetis eũ. Matth.
vij. habens focũ siue cucullã sub cap̄a et scapulare. vt legit in Cle. i. de sta.
mo. et tunicã talarẽ. vt Beñ. xxxvij. et h̄ erat vestimentũ eius q̄ operitur: et zona
qua semp̄ p̄cingit. P̄s. cvij. Erat eni rufus et pulcher aspectu. decoraqz saqz. pri
mo Regũ. xvi. Et tanqz potens crapulatus a vino. P̄s. lxxvij. Incrassatus im
pinguatus dilatat. Deut. xxxij. Habens tumẽtes buccas. rubẽtiqz ora. xxxv.
dis. Ecclesie principes. Et fortis vt gygas ad currendã viam suam. P̄s. xvij.
Et paucos canos gerebat in barba. vt legit de sancto Bartholomeo: et roga
bat vt elemosinã acciperet. Act. iij. Ducens enim a sinũ plenũ panibz et lagenam
vini. i. Reg. xvi. Et ex quo quis talis p̄sumit qual' habitu incedit. de sent. eccõ.
c. In audientia. et eo. titu. Si iudex laicus. li. vi. mor. ipm p̄sumpsi lollharduz
siue beghardũ fore. Et ideo eidẽ sic mihi occurrẽti in hec verba dixi loq̄ndum
dicendo. Tu inueterate diez maloz. Daniel. xij. Vere tu ex illis es. Matth.
xxvij. videlicet de statu abhominabili q̄rundã hominũ malignoz qui beghardi
vulgariẽ nũcupant. in regno nro Alemanie procurate satore maloz opez dam
nabiliter insurgentiũ. vt in Cle. Ad nrãm. de heret. Et insuper labores manuu
tuar nõ māducas. ideo beatus nõ es: nec bñ tibi erit. Iuxta p̄pham p̄s. cxxvij.
Et insup nõ perpendis qd̄ scribit in. l. i. li. xi. L. de vali. mend. videlicet q̄ pau
peribus danda ẽ elemosina qui suis m̄ibz laborare nõ possunt. paup̄ autẽ q̄ la
borare p̄t: si se elemosinis imiscet: captiuãdus est et in seruitutez redigendus.
Hec ibi. Et in canõe Quoniã. xxi. q. ij. d̄r. Illi autẽ tantũ accipiat paup̄ez cibos
qui laborare nõ p̄t. Uesceris q̄ pane tuo in sudore vultus tui. put dictũ est p̄i
nro Ade nobilissimo quẽ dñs m̄ibz suis formauerat. Beñ. iij. l. dis. In capite.
Et tu de rusticoz genere rudissimo: turgurioz vilissimo cõpactus. nõ cõmittas
contra mādata dei nri. Deut. xv. vbi dicit Om̄ino indigens et medicus nõ erit
int̄ vos. et mendicus excludit vt nõ sit semẽ iusti. P̄s. xxvi. Et sacra sc̄ptura in
terp̄tatur mendicare in vindictã maloz. p̄s. x. Rutantes trãfferent filij eius et
medicẽt et eijciant d̄ habitatiõibz suis. et Exo. xx. Nec cupiscas rem primi tui.
imo accipe quod vere paup̄ibz est erogandũ. videlicet debilibz et c. omnẽ predonũ
crudelitãte superat. xv. q. ij. Amico. r. c. Si illi. i. q. ij. Clericos. Sed quia tu
sponte medicas: nõ coactus q̄ laborare posses. igit vicio furẽ et latronẽ vincis et
sacrilego eq̄parar. Ibidẽ. Et Prosper in li. ij. de vita p̄t̄platiua dicit. Qui p̄t
se suis laboribz transigere: nõ debet quod infirmis debet accipe. Et in colla. pa
trũ dicit. Foueris tibi ex hoc graue detrimentũ conferrĩ q̄ cum sis sani corpis

Polhard

Beghard

A. Et qd̄ in labo
+ sudore, respice
pane tuo

non habetis
deu

¶ Non p̄ manibz laborẽ nõ mendicare

Contra Validos

si tu sustentaris elemosyna que solis debilibus est attributa. Et adhuc contra te
noui et veteris testamenti: aliorumque sanctorum patrum et philosophorum auctoritates
adducere possem quibus breuitatis causa obmittitur. Et insuper mala malis accu-
mulando. defers cucullam et scapulare que sunt signa et habitus vere et approbate re-
ligionis. ut in Ele. Ne in agro. de sta. mo. Et etiam si esses de tertia regula fratrum
minorum: tibi non liceret. cum tales etiam non sint religiosi nec de religione appro-
bata. Ex quo matrimonium contrahere possunt. ut de voto. c. Unico. li. vi. Nec
proprie religio nec regula dicitur: sed modus viuendi vel fraternitas: et laici sunt ut le-
gitur et notatur in Ele. Lii ex eo. de sen. ecc. et ideo iurisdictioni laicorum sunt subiecti
Nec beatus Franciscus instituit illud modum viuendi de tertia regula ut ipsi dicunt ip-
sos monachos esse voluit. nec Nicolaus papa in confirmatione tertiae regule nec flo-
cum nec scapulare ipsis concessit nec iniuriam: nec valido corpore ipsos medicare
voluit: sed iubet eos laborare. ut patet per bullam ipsius Nicolai et constitutionem
ipsius fraternitatis quas propterea vidi. Sed quia nonne religionis habitum ausu
temerario assumpsisti ipso facto sententiam excommunicationis incidisti. ut de reli. do.
c. i. li. vi. que est maior pena mundi. maxime in vilipendebis eam ut tu facis. xxiiij.
q. ij. Corripiat. et propterea huatus es comunione fidelium. de sent. excom. c. ij.

Beghardus. Irascimini et nolite percutere. Tu terribilior es et quos re-
sistet tibi. ps. lxxvi. Tange motes et fumigabunt. ps.
cxliij. Et scias quod cum his qui odert pacem nunquam eras pacificus propheta. psal. cxix.
Nonne scriptum est. Seniore ne increpaueris sed obsecra ut proem. i. ad Thi. iij. Et
erubescit lex filios castigaturos parietes. in aut. de nup. s. Si pro. et gloria senum
est canities. lxxiiij. dist. Porro. Et coram cano capite surge et honora personam eius.
Leuit. xix. Et clamabat voce magis dicens. Non sum inquit lollhardus vel beghardus
nec nouum habitum religionis assumpsi. sed vnde de anachoritis secundo heliam. de
quibus Ihd. vij. et hi. c. xvi. et regem non habeo sicut locuste. puerb. xxx. Et quos consti-
tuit te principem super nos. Exo. ij. Sed quod validus elemosynis vtor. et bene quod deo
senium deo non derelinquit me. psal. lxx. et si dandas me ex hoc: dicam quod neque tu times de-
um qui in eadem datione es. Lu. xxij. Patere ergo legem quam ipse tuleris. de psal.
Lii omnes. quod turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum: dicit sapiens auctoritas.
Iudicet ergo ille de alterius errore qui non habet quod in seipso deneret. iij. q. viij. Judi-
cet. quod cuius vita despiciatur: restat ut eius predicatio deteneatur. iij. q. viij. s. pene in fi. Nec
legem de alijs imponere quam ipse negligit obsequare. de pben. Pro illo. et ille qui
trabem gestat in oculo probat non posse educere festucam de oculo fratri sui. Math. vij.
Quia in quo alium iudicas: teipsum deneras. xxij. q. vi. c. i. et noli impugne quod teneris.
defendere. de nat. ex li. ven. c. i. et scriptum est. Nolite iudicare et non iudicabimini.
xxij. q. i. s. i. Deus. sed quod tu sis fortis et labores manuum tuarum non manducas. sed
diuertis ab oneribus dorsum tuum quemadmodum ego. Patet: et quod vranis elemosyna
per iura et rationes tibi probabo superabundantes. Nonne scribit. xxij. q. viij. quod aut. quod
bona ecclesiarum sunt pauperum. Sic et bona clericorum pauperum sunt. ut. xxij. q. viij. Luce
nior. et pauperibus eroganda sunt et dandanda. ut. clviij. di. Sic hi. et. xxi. q. i. c. ij. Ite
et alio. Nonne quilibet in traditione rei sue potest ponere legem quam vult. etiam cum tra-
dat rem ecclesie. ut de pdi. appo. Verum. xvij. q. ij. Eleutherius. imo in traditione rei
sue potest ponere pactum legibus non improbatum. ut. l. in traditioibus. ff. de pac. et. l.
de pben. emp. l. iij. in fi. Et sic donator et fundator beneficij voluit dare in elemo-
synam et quod essent elemosyne. et hoc non est contra leges. et sic res de facili reuertitur

De 3a regla
Francisc

Anachorita

V. beghardus
videtur esse

ao

be

20

Contra Validos

Ecce nōne z idem denarius in manu vni^o hoīs pōt esse elemosyna. et mox posi-
 tus ad man^o alteri^o nō ē elemosyna. Exēplū de fāilia hospital. nōne in māu pro-
 curatoris hospital' dant elemosyne. z ita denari^o in māu pcuratoris ē elemosy-
 na: z mox tradit^o in manu familie: aut mercenarij laborantiū in hospitali est fa-
 larii eius z nō elemosyna. Similit^o possum^o dicere de vsurarijs: cuius pecunia
 tota est vsura: sed pueniens ad man^o laborantis sibi in vinea nō est vsura: nec ta-
 lis laborator tenetur ad restitutōem sicut vsuran^o. Sic ē de clerico bñficiato
 qz licz aliqs fundet bñficiū i sine: vt ppetuo dictum aut interpellatum missas cele-
 bret. z ea intēdē tradat bona sua vt tal' traditio sit elemosyna. z ita arōphū
 et instra scribat. tñ mox traditioni facta z dū puenit ad man^o clerici extitit ē sti-
 pendii suū p labore suo. s. celebrādi diuina officia: z nō ē elemosyna. z licite pōt
 recipe hmoi stipendii p hmoi labore suo exq nemo tñ militare tenet suis stipen-
 dijs vt pdictū ē. Attamē o begharde audi vnā vitatē fm doctores z mgros me-
 os q q̄liscūqz sit intētio donātis seu fundātis bñficiū cū tale donuz nec in māu
 donātis nec in manu recipiētis ē elemosyna vt sup^o dictuz ē de donatōe. Exq
 intentio nō sp indicat op^o put opans intēdit. i. q. i. Non ē. vbi dic' text^o: qz ali-
 quis de male acq̄sitis: p̄ta rapina z furto. intendat facere op^o elemosyne. tñ in
 veritate intētio illius tantūmō opari nō pōt qn semp sit rapina z nō elemosyna
 Possunt assignari alie rōnes p differētia eorundē. Nam dicit Archid. xxxij. di.
 Si quis p̄o. Elemosyna dī: opus misericōdie verissimū. de q̄ mia dī. Miserere aie
 me placens deo. Eccl. xxx. de pe. di. ij. Qui vult. Sz stipendii dī: tributū quod
 militibus datur. ita dicit lex. Agere. s. Stipendii. ff. de verbo. sig. xxij. q. i. s.
 Jam si christiana. et ita antiochus rex dedit stipendia de erario suo. i. Wach.
 ij. Ecce quantū differunt elemosyna z stipendii. ecce qz nobiliter canones z le-
 ges appellant fructus beneficiorū nostrorum. Nam nō dicitur salariū vl' mer-
 ces vel precii qd suis datur sed appellant stipendii militare z tributum. vt in
 iuribus pallegatis. Dicit etiam xps Math. v. Si ergo offers munus tuū an-
 te altare zc. quod tantū pertinet sacerdotibz constat. longe ergo differūt mu-
 nus z elemosyna. Et Marc. ij. vbi similiter oblata ad altare dicit esse donuz.
 Ecce begharde nō obmitto replicare qd dixisti de collecta que legitur p defun-
 ctis. Ad quam dico q solum illi qui vtūtur elemosynis tenētur illam dicere vt
 sunt mendicātes fratres. vel als sacerdos infelix: quia in veritate dicitur infel-
 ix qui mendicat. vt dicit Canon. xxiij. dis. Diaconi. Ultra mendicat infelix
 in plateis clerus et seruilī opere mancipatus publicā a quolibet poscit elemo-
 synam: qui ex eo magis despicitur a cunctis quo miser et desolatus iuste putat
 ad hanc ignominia puenisse. et hec sunt vba sancti hiero. ad Harboneū. ep̄m
 et illi z similes q vtunt elemosynis dicant hanc collectam in nomine domini.
Beghardus. Ad hoc beghardus ē locutus cū furore serpentii atz
 trahentiū sup terram dicens. Nūanc aures talia ver-
 ba iudicant qualia foris sonāt. xxij. q. v. Humanc. Sed ds solus nouit corda
 hominū. Actū. i. et verba vtiqz instituta sunt. vt p ea quisqz in alterius notici-
 am suas pferat cogitatōes: nō vt se hoies fallāt. vt. xxij. q. ij. Institutū. Si em̄
 homibus placere: christi seru^o nō essem. ad Gall. i. Et ideo dico q testimonia
 tua credibilia facta nō sunt: quia vidi iniquitatē in eis z contradiciōnē. z ma-
 xime quia solam vmbra imaginariā omni quidem effectu vacuam potero repe-
 rire. vt. xxxvi. dis. Anio: de consue. Quanto. de quo protestor. et ideo tibi displi-
 cere non curo. Nihilominus tamē mihi dicas quare vt verbis tuis vtat stipen-

G
 no
 ruy
 G
 O begharde

Tributum
 stipendium militare
 Merced
 Salarium
 Munus
 Oblatum

Collecta
 Mendicatio
 Placere

dia singulis clericis sunt tam imparia, vt puta q vnus clericus magnū benefi-
cium habet: alius parū. imo vnus multa magna: alius parūissimū. vnū tantū
vel nullū z tamē pariter z vniformiter laborant diuina legendo officia: qualis
hereditas dñi diuisa est cū funiculo distributōis. Nonne scriptū est Deut. l. q
deci iustus ē iudicare. Et sequit. Nulla erit distantia psonaz. ita audies magnū
vt parū. nec accipietis cuiusq; psonam: dei enim iudiciū est. Sed deus nō est
acceptor personarū. Act. x. Leuiti. ix. xxxij. q. iij. Sicut. de pe. di. iij. Nequaquā.
et vicarij videlicet prelati tā indiscrete distribuunt. imo textus est z Glo. ordina-
ria. lxx. di. Sanctoz. q. de iure cōmuni nō pōt quis habere duas ecclesias vel
duas p̄bendas in eodē episcopatu v̄l diuersis. Nunquā iniqu⁹ est deus vt nobis
nō equaliter distribuat vite subsidia vt quidam esset affluens z abundās. alijs
vero deesset z egerent. vt. xlvij. distinc. c. Sicut hi.

Felix D begharde: loquebar ego Felix. Nonne scis q reprobatur ea que
ponunt extrinsecus z que ad rem nō pertinet veluti arma vinūq; Lano. ff. de
verb. obli. l. que extrinsecus. et hec incidens materia puerse causa pmouēdi er-
roris introducta vult ne correspondeat vltima p̄mis tamē ne dicas. laque⁹ cō-
tritus est et nos liberati sumus. Ps. cxxij. Ad hec r̄ndere nō postponā. z dico
tibi q nō obstantib; iuribus per te allegatis: nihilomin⁹ tamen sublimes z no-
biles ac litterate persone que maiorib; beneficijs sunt honorāde cum ratio po-
stulauerit vt habeant plura beneficia p sedem apostolicā poterit dispensari: vt
de preben. De multa. Et insuper dicit Inno. monarcha iuris. in. c. Dudum. de
elec. et in. c. Cum iam dudū. de prebē. q. citra curata et dignitates pōt quis ha-
bere plura beneficia in diuersis ecclesijs. dūmodo nō sit nimia mltitudo. z hoc
de iure cōmuni. Tandē etiā opinionē tenet Jo. an. in. c. Gratia d̄ rescrip. li. vi.
et h̄ si nō reqrant residentia d̄ statuto v̄l p̄suetudie. z dicit Inno. nō esse pctm̄ ta-
lia h̄re plura beneficia. de qua materia si plenius scire volueris z informari vi-
de Job. de lignauo in suo tractatulo de pluralitate b̄nificioz que posuit in Ele-
gratie. de rescrip. et clarius q ad fundamentū p Buil. parisiē. in tractatulo cō-
simili. S; obmissis m̄lis subtilitatib; z disputatiōib; z absq; casib; in iure cō-
scriptis z p summistas annūeratis: mūdi practica: z rex. m̄ḡa experientia ostēdit
veritatē. de elec. Quā sit. li. vi. Nā si nō de iure possem⁹. cōpellit tū nos impoz-
tuna necessitas q legē nō h̄z. de p̄se. di. ij. Sicut. de p̄sue. Quāto. de penis. Si
gnificante. de p̄se. di. v. Discipulos. de furti. Si q̄s p necessitate. Nam p̄z cui
denter q plura sint beneficia imo in decuplo q sint abiles clerici ad b̄nificia: s;
beneficia p̄nūc fundata tanq̄s semel deo dedicatū nō sunt ad hūanos vsus trāf-
ferenda. de re. iu. li. vi. quid restat nisi q oportet necessario q vn⁹ clericus h̄eat
plā b̄nificia. qz optimū. xxi. q. i. Clerici. i. si. z q intdū vn⁹ ē nobilior aut doctior
alio. h̄eant q̄ h̄i plālitatē h̄mōi. S; si q̄s p̄querit de iniuria q h̄eat nullū b̄nifi-
cium v̄l modicū imputer sibi quare fuit fact⁹ clericus p tā modico b̄nificio q̄re
nō remāsit sine b̄nificio ad op⁹ p̄ris rediens z se nutrit. vel adhuc se nutrit p
labores si b̄nificiū nō sufficit. vt. xci. dis. c. ij. z. de cele. mis. c. i. S; ad h̄ beghar-
de q tu dixisti de eq̄li labore z ineq̄li stipendio z allegasti nunquā iniqu⁹ ē deus
zē. R̄ndet tibi veritas Mat. xx. Amice nō facio tibi iniuriā: nōne ex denario
diurno cōuenisti mecum: tolle quod tuū est et vade. Si ergo conuentus es per
beneficiū vnus marce tu teneris ad horas canonicas sicut alius p b̄nificiū
marcarū mille. sicut legitur et no. de cele. mis. Presbyter. Nā si quis culpa sua
eger indignū est ei subueniri. de cōsti. Que in eccliaz. et in glo. Et damnū qd

12

Balthus
nobilitas
fratres

pluralitas b̄nificioz

Solutio

a 4

Habeo b̄nificia
magis equali obligat ad h̄m̄ canonicas

Contra validos

quis sua culpa sentit: sibi debet et non alijs imputari. de re. iur. li. vi. Cum Scor.
Lollhardus O her dñe dixit lollhardus et frendebat sup me denbo
 suis. Sento Quidiu in li. de vetula vez dixisse. q in
 q: vereqz veniit nisi raro sola sinistra: et pfirmat vulgariu auctas. Lyn vngluck
 kumpt selten on das ander. Et hmoi auctas allegari pt. vt. ff. de fundo instru.
 li. i. et in de. i. de relig. do. cu scor. in glo. et cortina cortina trahit. de sacra vnc. c.
 Unico. s. ad exhibedu. et ex vno incoueniēti sequit pla: vt no. de rescp. li. vi. c.
 Statutu. Idcirco ad dyabolū paupes. nō obstatē canōe tuo q dicit q paupes
 nō sint d genere maloz. xv. q. i. Illā. in fi. S; attēde ex q bñficiū dat ppter officiu
 vt p te pdictuz ē. Et si qd recepit bñficiū. i. fructus: et fm te stipēdia magz et nō fey
 cent officiu: cantādo v'l legēdo put institutu ē: nunqd recipit stipēdiū sine la
 bore. et furtū et rapinā cōmittit. vt ille q asserit se p diē in vinea laborasse et ocio
 se ambulauit. et ad horā cōpletorij mercedē ad instar alioz recipit: q portauerit
 pond' diei et estus: nunqd tenet ad restōnē. nunqd tales sunt puādi bñficijs et
 stipēdijs suis. vt de cle. nō resi. c. v. et c. Ex pte: et duobz. c. seqn. xxxij. dif. Pter
 hoc. L. de epif. et de. Generalr. xvi. q. i. in fi. sic miles q nō fuit puat stipēdijs
 vt. ff. de remili. l. Desertore. s. qui militie. et l. q ex culpa. et l. penult. L. eodem ti
 tulo. et insup apponit iniquitatē sup iniquitates. quia fm Bern. clerici huusmo
 di aliud esse et aliud videri volūt. sūt nempe habitu milites. questu clerici. actu
 neutru exhibent. nam neqz pugnāt vt milites: neqz vt clerici euāgelizant. Qui
 ordinis sunt: vnusquisqz in suo ordine resurget. Isti in quo. Vereor nō alibi or
 dinādos q ibi vbi null' est ordo s; sempitēn' horro: inhabitat. hec ille. Nunqd pui
 legiū meretur amittere qui concessa sibi abuti potestate. de regu. Licet. d. priui
 leg. Tuorum. d. sent. excō. Cōtingit. Nam q pōt facere et non facit: nolle videt.
 ff. de edili. edi. l. Item qritur. Item q nō facit qd debet: intelligit facere qd nō
 debet. ff. de edili. edi. l. Quid sit. s. Idem. lxx. dif. Non satis. Vtiqz domine ne
 picias sermones meos retro: sum: sed celte sculpanur in silice. Job. xix. caplo
Felix Ad que itez rñdebam ego Felix. Ecce lollharde pstat q plibz intē
 tus: minor est ad singla sensus. de heret. Accusat. s. d. qbo. li. vi. et q
 ad vtrūqz festinat neutru pagit. xvi. q. i. Presbyteros. et ira impedit animū: ne
 possit cernere vez. Prius te asseruisti paupere gloriando: et nūc insultas p eos
 maledicēdo Insup et me pluribz attendere velles vt me a pposito diuerteres vt
 prius fecisti. Nihilomin' tamē scias qd Greg. li. v. moralium dicit. Habēt quipz
 pe heretici hoc ppiū vt malis bōa pmisceāt. qualr facile sensui auditori illudāt
 si em̄ praua semp dicerēt: citius in sua puitate cogniti qd vellent minime psua
 derent. rursuz si semp recta psuaderēt: pfecto heretici nō fuissent. hec ille. Et sic
 vicia sub specie puitū subintrāt. vt d heret. Sic in vna. et iō pnunc tu enarras
 iusticias meas et sumis testamentū p os tuū. et pferim ex eo qz dicis q nō facit
 officiu suū cantādo v'l legendo put institut' est et c. quare clericis cathedralium
 collegiatuz aut puentualiu eccliaz in qbz hore canonicē de iure aut p̄suetudie
 cātant: nō sufficit orando horas in loco puato canōicas: qz cantare et legere te
 nentur cū choro. quia fm Bern. Ingratu ē deo quicqd ei obtuleris eo obmisso
 ad quod teneris. Nec vnū pro alio dari pōt inuite creditori nō q est xps. ff. de
 re. cre. l. ij. et insti. qui. mo. col. ob. s. i. ff. si certū petat. l. iij. Et ideo Gregori' dic
 Non mediocriter profecto deum offendit si debita celestis regi et dñi sua p̄sum
 ptione resoluit. xxiij. q. iij. Si is q. Sed nō pncipiū p̄boz tuoz veritas. Ideo
 qz dimissis his satis pcessisti q validis mendicare nō licz. vadam' ad materiā

¶
 Ad dyabolū paupes

¶
 In mysthem missi
 Dicit vnde p̄fess

Valido nō hq mand. 10020

149
Mendicantes

principalē: in q̄ tibi talē pono p̄clonē Clerici bñficiati seclares z etiā religiosi ordinū nō medicantū cuiuscūq; status fuerint nō p̄nt dici elemosynarij. aut q̄ vtant elemosynis s; dicunt stipendiarij: etiā vtantur stipēdijs suis: vt; ex p̄missis Item p̄bat ista p̄clusio ex alia via sumpta p̄ locū a sufficiēti diuisione qd̄ est argumētū validū in iure. vt. ff. de act. z obli. l. obligationū. §. placet. vt sic dicēdo nullo iure nec diuio nec hūano cauet̄ d̄: vel asserit q̄ fructus bñficioz sint aut nō minētur elemosyne. ergo zc. Dicuntur etiā stipendia vt in iurib; p̄allegat. vt de p̄ben. Cum scōm. qd̄ patrimonij digni⁹ ē sup oīa p̄monia laicoz exq; sp̄ualia digniora sunt t̄p̄alib; vt de pe. z remiss. Cū infirmitas. z laici nō h̄nt vt frivole de h̄mōi patrimonio nisi discrete cū a clericis ad h̄ vocētur. lxxvi. di. nō sat. z est sacrificiū z offertoriū dei. xiiij. q. i. §. his ita. Laici enī potius dicunt viuere de bonis ecclie z clericoz. q; quicqd̄ ministrāt clericis prius ecclie ē. vt decime et oblatōes. xvi. q. i. statim⁹. z h̄mōi p̄prietatē h̄nt clerici in t̄ra. vt d̄ deci. Qua xiiij. q. i. §. i. Et illa. et oīa alia de clericis z bōis ecclie p̄clusuz h̄nt z ortū. Et a summo sacerdote vicz papa: ipse rex romāoz recipit coronā imperiale z p̄tatem iudiciariā. vt de elec. Venerabilē. lxiij. di. Tibi dñs. fm Inno. z Hosti. z papa succedit in iurisdictione imperij vacante impio. vt in. c. lxx. de fo. cōpe. imo de ponit impatorē p̄ crimina z nō equa. de re iudi. c. ij. li. vi. et etiā cum inutil⁹ est vt. xv. q. vi. Aliud. Et p̄ negligentia ipsi⁹ iurisdictionēz assumit: vt in dic. c. Licet. z cōpellit eum facere iusticiā. xxiij. q. v. Administratores. z ius canonicum etiā i debis casib; obfuare. de fo. cōpe. c. ij. de iur. iur. Licet. de sen. eccl. decernim⁹. Atq; ex receptiōe h̄⁹ corone impial⁹ est sup oēs reges. vij. q. i. In apib; z omēs natōes sunt sub eo. v. q. i. volum⁹. et etiā est p̄nceps mūdi z dñs. ff. ad. l. rodij am de p̄ca. z etiā iudei sub eo sunt. L. de iude. Iudei. z omēs puincie. lxiij. dist. Adrian⁹. ij. z oīa extunc sunt in p̄tate impatoris. viij. di. Quo iure. xxiij. q. viij. Conuenioz. L. de quadriē. p̄scrip. l. bone. Ecce hec omia contulit sibi sacerdos summ⁹ id est papa. vt in dic. c. Venerabilē et impator exposit⁹ fert alijs puincipib; secularib; p̄ncipes s; baronib; sic de singul⁹ vsq; ad p̄uatas p̄sonas p̄cedendo. Et sic seq̄t Correlatiū laicos oportere ḡarūactōem referre oipotenti deo p̄ honorib; bñficijs z p̄edijs eis sic collata summo sacerdote z vicario xp̄i capite cleri z ton⁹ etiā ecclie. magnā etiā reuerentiā exhibēdo nō solū p̄ h̄mōi sed potissime p̄ sp̄ualib; bñficijs ab eodē clero ipsis impēsis. p̄pendāt ḡ laici ipsi illud dictū Breg. in omel. sua sic dicentis. Probatio dilectiōis exhibitio ē operū. Hinc iohes in p̄ncipio sue canōice. c. ij. dic̄: q̄ dic̄ q̄ diligo deū z mādata sua nō seruat mēdat ē. si ḡ diligūt xp̄m recipiāt illud Jo. v. p̄ se. Qui honorificat p̄rem honorificat filiū. z q̄ honorificat filiū honorificat z clerum suū tanq̄ suos vicarios. et ergo de p̄mo ad vltimū in arguendo. honor impēsus clero vel detractio ipsis a populo facta redundat in christū z dñm crucifigūt. qui eū in sacerdotib; suis p̄sequūt. xxx. q. i. Nulli. z honor ipsoz d̄: honor xp̄i. ij. q. v. hoc habet. Un̄ dixit ille venerabil⁹ doctor Henricus de halia i plogo galeato sup Benesim. Quidā dum nō habent aliā occasionē p̄fundēdi clez dicūt ipm viuere z sustētari de elemosyna z esse elemosynarios: qd̄ ē falsuz. q; temerarie z supersticiose p̄sumūt erronee talia dicere. hec ille. Ecce quātum tu begharde et aliq; detrahūt nob z p̄ cōsequens christo qui dicunt nos de elemosynis viuere. Erubesco valde velociter et tibi viciū grande dicam. et exposit te obmutescere faciam. diās in effectu bñficiū tanq̄ deo dedicatū ad hūanos vsus nō reuertū. falsitas appet. Nam p̄dixi q̄

Condo no...
Principium

Stipendia

no

Inq; casib; ff deponer
Impatoris

Nota Cancellam

begarde

In fabis purgati iustitia

Contra validos

non perpendis fructus beneficiorum esse elemosinam nisi beneficia super usuris sint fundata uti plerumque videtur in his clericis qui habent census florenorum: ubi ex pacto cum sorte principali redimunt census. ut puta de. xx. vel. xxv. florenis unus datur: qui census ut verbum tuum utar per magistrum Henricum de bassia per te allegatum in suo tractatulo de tractibus est usura. nec vidi scripturas saltem authenticorum in contrarium et huiusmodi crimine usurarium tam in veteri quam in nouo testamento est reprobatum. ut de usuris. Super eo. Exod. xxij. Et insuper paganus detestatur. ut patet. iij. ethi. c. r. Ecce ubi sunt fundamenta tua in montibus sanctis. cum pro nullo bono malum sit faciendum. ut in dicitur. c. Super eo. cum per cor. et plures fratres tui homini recipiunt usuras ut celebrent divina et merent tanquam de rapina facerent elemosinam quod non licet. ut xij. q. v. Forte. et sic cum fecibus purgati culisteria. sed quod homini beneficia non sunt perpetua pars. quod dando sorte cessant fructus et per omnia beneficia. et iniquitas super ini-

Felix De begharde quid ad nos de his que foris sunt. de diuor. quitas. c. Baudem. Ex quo census tales usurarii beneficium non constituunt. imo non tantum clerici sed laici tales census recipientes usurarii sunt: nisi si tantum exponerent in sorte quantum communi cursu tales census emerent perpetuo. Quis est hic et laudabimus eum. Ecce. xxij. qui taliter emat. et ita dicunt famosiores doctores: nec audio vocem authenticam in contrarium. et sic tales usurarii non dicuntur beneficiarii. sicut nec falsa iusticia est iusticia. xxij. q. iij. ca. Est iniusta. nec falsus denarius est denarius. nec falsus tutor est tutor. ff. de verbo. signifi. Paulus. Sed hoc nihil ad propositum. sed quod facis fac citius. Johannis. xij. et

Beghardus unde me obmutescere volueris. proponere non proponas. Ad hec beghardus respondebat et dixit. Adhuc tu permanes in simplicitate tua. Benedic deo et morere. Job. ij. Nam quod dicit propheta. Detrahente secreto primo suo hunc persecutabor. Ps. c. et xxij. q. iij. Nimirum. quantum ego delinquerem in lingua mea. si detraherem pro: videlicet patri nostro. ex quo tu me dicis detrahere christo cum dico te elemosinis uti et mendicium. Scriptum est enim. Inter opera caritatis non minimum est errantem ab erroris sui semita reuocare. de spon. Inter opera. et vellem potius omnia mala pati quam tanto malo consentire. ut. xxij. q. v. Ita tu minimum emungis et vis elicere sanguinem. de renunc. Fisi. s. iij. in fi. Attende et obmutescere et suppone digitum ori tuo. Job. xxi. Os meum loquitur sapientiam et meditatio cordis mei prudentiam. Ps. xlvij. Apponam in pabulo os meum et loquar propositiones ab initio. ps. lxxvij. Ex quo crudelis est qui negligit famam suam. xij. q. i. Nolo. Abijciamus opera tenebrarum. i. fictiones humanas. et induamur arma lucis. i. utamur operibus et verbis christi. ad Ro. xij. q. scriptum est. Accipite armaturam dei ut possitis resistere in die mala et in omnibus perfecti stare. ad Eph. vi. Dixit enim iesus petro: sequere me. Jo. vlt. Et iterum. Qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lucem vite. Jo. vij. Et iterum. Amen dico vobis qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet. si diligit me mandata mea seruet. Jo. xij. et hic dicit. Eclum et terra transibunt: verba autem mea non peribunt. Math. xxij. et Lu. xxi. in fine. Ecce tu clericus quod plerumque est quod in veritate agit quam quod simulate concipitur. qui si sint legi. Per tuas. et ideo de verbis tuis ociofis habes reddere rationem. ut. xxij. q. vlt. c. Quoties. et ego si veritate occulterem: peccarem mortaliter. ut de testi. c. i. xi. q. iij. Quisquis. Et ideo ausculta. Nonne dixit christus. Exemplum enim dedi vobis: quemadmodum ego feci vobis et vos faciantis. Joh. xij. Reliquit enim nobis exemplum ut sequimini vestigia eius. i. Petri. et de cele. mis. Lu. marthe. s. Ex eo. Christus enim incepit facere et docere Act. i. et ideo christi actio nostra

Mendicantes

est instructio. ij. q. i. De om̄ps. Ipsa etenim facta eius videlicet xpi: vt dicit Greg. precepta sunt. qz dñi aliqd tacite facit qd agere debeam̄ innotescit. z ita docuit paupertate similr z medicatē. qz p se volūtate medicauit. z vt intelligas nā natus in tanta paupertate vt p̄tinuo poneret in p̄sep̄io: qz nō erat ei loc⁹ in diuerso r̄io. Lu. ij. z iō dixit p̄pha in p̄sona xpi. Ego autē medic⁹ sum z paup. Ps. xxxix. Item p̄secut⁹ ē hoīem inopē z mendicū. Job. viij. z sic xpus vt adimpleret scripturas a samaritana muliere potū postulabat: z dixit. Da mihi bibere. Jo. iij. Itē medicauit a zacheo dñi dixit. Zachee festinās descēde: qz hodie i domo tua oportz me manere. Lu. xix. Itē ibidē dicit. Inuenietis pullū a sine soluite z adducite eū mihi nōne medicabāt. Itē in templo exis circūspectis oībz cū iā vespertina hora esset: exiuit i bethaniā cū duodecim discipul⁹ suis. sic legit Mat. xi. Item ait xpus Lu. viij. sibi dicenti. Magister seq̄r te q̄cūqz ieris. vulpes foueas hñt: z volucres celi nidos. fili⁹ autē hominis nō hz vbi caput suū reclinet. Item dixit xpus Mat. iij. Nolite possidere aurz z argentū neqz pecuniā in zonis vestris. nō perā nec duas tunicas neqz calciāmētā. Item Lu. xij. dicit. Om̄is ex vob qui nō renūciat om̄ibz q̄ possidet nō p̄t me esse discipul⁹. Itē dixit iuueni Mat. xix. Lu. xviij. Marci. t. Si vis p̄fectus esse vade z vende om̄ia que habes z da paup̄bz z veni z seq̄re me. Vñ dicit Paul⁹. ij. Cor. viij. Scitis enim grām dñi nostri Jesu xpi qm̄ p̄t nos egen⁹ factus ē cū esset diues vt vos illius inopia diuites essetis. Non sit ḡ discipulus sup̄ magistz suū: neqz fr̄us sup̄ dominū suū. sufficit discipulo vt sit sic mgr̄ eius. Mat. x. Et nō mireris tu clericē si nō p̄cepit directe medicare. sufficit vt p̄mittat qz docendo ipse princeps et horatur. et ita medicātis ope fungit. vt. ff. de his q̄ no. infra. §. hec verba. z ipse christus p̄nceps fuit Lsa. ix. z ideo legibz mūdi solut⁹ ē. vt. ff. de legi. l. p̄nceps. et principi qd placuit legis habet vigore. Insti. de iure na. gen. z ci. §. Qd̄ principi. et ego similr qui spū dei ducor: sub lege hūana nō sum. vt de renū. Afri. §. Verum. et iō dixit ille mellisū doctor Berū. in Om̄el. sup̄ euang. Lum fact⁹ Lu. ij. post multa. Quid dicā deus me⁹: an vt in te p̄ oīa nre z formares paup̄tati. et omnes hui⁹ vite calamitates susciperes: quasi vnus ex pauperum turba stipendia per hostia mendicabas. Ecce z sic xpi mendicitatē spontaneā et paupertatem vberius probare esset superuacū. vt si solem facib⁹ vellem adiunare vt habes in canone tuo. vij. q. i. Si omnia. et probat hoc glo. magistralis. xij. q. i. Habebat. Sed vir insipiens nō cognoscit z stultus nō intelligit. Ps. xci. Huius igitur vestigia dñi nostri iesu xpi sequi non obmittā propter vanā tuam garrulitatē ranarum. quibus percussa est egyptus. Eto. viij. et habes in canone tuo. xxxvij. dist. Legimus. quomō videlicet xpm̄ secut⁹ est sanctus Alexi⁹ Et est optimū argumentū arguere ab exemplis qui pietatem cōtinent. ad hoc de p̄se. di. iij. Factum est. de quo plenius Archid. de re iudi. Lum eterni. li. vi. Considerabo igitur lilia agri que crescūt z nō laborant neqz nent. Mat. vi. Respiciā volatilia celi: quomā non serūt neqz metūt: neqz cōgregant in horrea sua: et pater n̄r celestis pascit ea. Ibidem. Quid dicam ergo illi qui dat escam esurientibus. Et quid respondebit mihi. Aperi os tuum z implebo illud. Ps. lxx. qui iusti epulentur z exultent in cōspectu dei: et delectent in leticia. Psal. lxxij. Et manducauerūt z saturati sunt nimis. et desiderium eorum attulit eis et nō sunt fraudati a desiderio suo. Psalmo. lxxvij. Et qz xpus precepit Lu. xviij qz oportz semp̄ orare z nūqz deficere. Et apls. i. ad Thel. v. Sine intermissiōe orate. in omnibus gratias agite: quam orationem labor manualis impediret.

118
xpi mendicant

postula

allegor

Contra validos

Nam dicit dominus. Si volueritis et audieritis me bona terre comedetis. Esa. i. Quiesce igitur: et discite bene agere. Ibidem. et non contradicatis verbo veritatis illo modo. Eccl. iij. Et altiora te ne quisieris. et fortiora te ne scrutatus fueris. Ibidem. Et ita tunc simplicitati et imperitie ac rusticitati adhuc parcere volo iuxta no. in. c. Ex litteris. de rescrip. in glo. quia humana natura labilis est ad delicta: ut dicit lex in aut. de monachis. §. Si quis. coll. i. At fallax non reputari si ad veritatem reverteris. xxxij. q. i. Apud. et quod factum est illicite potest licite renocari. xxxv. q. ix. Quis commisit. imo sapiens mutat consilium cum prudenter meditat. L. de colo. illicitis. l. nunquam. Nam humanum est peccare: dyabolicum autem persecurare. L. quomodo et quando iudex. l. consentaneum. Quiesce peccasti. Ecclesiastici. xxi.

Felix. De begharde: extunc loquebar et dixi Scriptura est Esa. v. Ne qui sapientes estis in oculis vestris: et coram vobismetipsis prudentes. Item scribitur. Ne imitatus prudentie tue. Prudentie sue innitatur qui ea que sibi agenda vel dicenda videntur patrum decretis anteponit. de consilio. Ne imitatus. Unde dicit Aug. in pbe. iij. li. de trini. Laudabilior est animus cui nota est infirmitas propria: quam qui ea non inspecta mentis mundi. vias siderum. fundamenta terrarum. et fastigia celorum scrutatur. Et idcirco ut sincere intelligas errorem tuum attende. Tibi enim concedo quod christi actio nostra est instructio. sed quod tu sequaris vestigia eius. permaxime nego. Nam christus nudis pedibus legit incessisse. sed tu calcisti pedes tuos. sed non in preparatioe evangelii pacis. putat tamen mandatum fieri apostolis ad Eph. vi. imo tu possides aurum et argentum. pecuniam in zonis tuis. peram in via. vicis magnos saccos: et duas tunicas. pro id quod dicit christus Mathei. x. per quem christi paupertate quam secundo. et christi medicamentum quam astruere conaris. quaz toto corde et animo constantissimamente nego. Tibi brevissime respondebo: licet cum singula tua puncta per singulas responsiones quas fecit quondam Armachan? hybernic. per quas lucidissime apparet te per tuas allegaciones christi medicamentum minime probasse quas cum brevitate obmittam. Et ad Greg. dico. Quis scilicet mentis iob in labijs suis peccasse iudicat. ex quo divina sententia per ipsum dictando demonstrat. Quis christum per tua dubia dicta medicasse declarat: ex quo Petrus auctore christi validos non debere medicare plustrat. Nam dum matrem Clementis medicare vidit et eam validam ad laborandum estimans: eam reprehendit dicens. Dic mulier quod membra tibi deest ut stipem petas: et non potius tuis manibus operans victum queras. ut dicit idem Clemens in itineralio suo. et licet hoc sit apostolus. ut. xvi. dist. In primis. tamen ista sententia etiam confirmat per facta Petri et aliorum discipulorum christi. quoniam de ipsis scribit Actu. iij. Neque enim quis egenus erat inter illos quotquot possessores agrorum vel bonorum erant vendentes offeriebant precium eorum que vendebant: et ponebant ante pedes apostolorum. dividebant autem singulis prout cuius opus erat. ubi appetit quod fuerit ad christum sequela non dubium per christi discipulos in formam vendiderunt omnia iuxta preceptum christi consilium et precium totum apostolis contulerunt. nullatenus permittendo ipsos mendicos. quoniam neque quis egenus erat inter illos. ut supra. Ecce christi consilium facto recentibus apostolorum pedibus expositum mendicantem excludens. Sed ut dicit de bernardo: qui sic. scilicet. et caritative et opinative non assertive locutus videtur fuisse. cum quasi dubitans interroget. An christus per omnia etc. Sed bene movetur. ut dicit ibidem in euangelio. quod christus per medium in medio magisterum ministricos fecit actus. et si hodie tante etatis iuenculus tam gliosa faceret certamina credibile est ut a pluribus largitus inuitaret et reficeret. Idcirco hoc dubium in meliorem partem: ut verisimiliter presumitur interpretemur. secundum Tho. q. lx. arti. iij. et glo. super illud Iobis xij. Qui autem manducat. et de re. iur. Estote. cum per cor. Sed ad glo. magistratalem

+
Armachan

C/ Mater Clementis
manducavit

apostolus in
medicamentum
uit

supponit
Christus magister ministricos
per ministricos etc

Aliter qd aliqd doto supseu xpm mendicasse ...

Mendicantes.

per te similr allegatā: dico qd ponderanti terrā ibidē p̄z qd oblatas elemosynas
per fideles xps tanq̄s sagat di dispensator distribuit p suos et alioz necessitatibz
quas p̄e alijs scire p̄lect^o ē. et ita tanq̄s pcurator hospital nō ē vsus elemosyna
data s; officio dispensandi put hodie faciunt epi et prelati: vt p̄dictū ē. et sic eadē
res bis donat p̄ris dispensatori: et sc̄do paupibz: et ita de elemosyna dat elemo
syna: et h vult glo. Et si dicas p̄s. in forma xpi Mendic^o sū et paup. Et iter p̄s.
xx. in eadē forma. Vermis suz et nō hō. cū fuerit in veritate de^o et hō put apparet
psal. cix. vbi ch̄ist^o dicit sacerdos in et̄nū. Vñ illa sacra scriptura tam crude nō
est intelligēda: vt patz. et absit qd quis dicat qd aliq̄s doctor saltē famosus in mū
do scripserit xpm mendicasse: qui p opinioe sua scripturā autēticā et certā allega
uerit. h̄mōi medicationē in xpo approbantē. put sufficientissime in s̄rium alle
gari poterit. Nam p̄stat neq; negas qd xps vnq; medicauerit coact^o exq; oblat^o
est q; voluit. Esa. liij. et omia q̄cunq; voluit fecit. p̄s. cxxiij. de p̄se. di. ij. Omnia.
et maxime ex eo patz si et̄nūc put et̄nūc in mūdo trāsiret: se ac suos opibz manūū
suarum abundāter nutrirēt si vellet. et de mūdatione vni^o leprosi sump^o mltoz
diez reportaret. et ita si medicasset: vtiq; sponte medicasset: qd restat improbare
Flōne sc̄ptū est p̄ p̄ham p̄s. xxxvi. Non vidi iustū derelictū: nec semē ei^o Arenis
panem. et si xps q̄suiss; panē medicando: put h ita exponūt sancti doctores.
sequit xps nō fuisse de semē iusti. i. filius iustoz. Itē si xps summus sacerdos
existens spontanee medicasset. ecclia sc̄rā sciētē errasset q̄ statuit nullū in sacer
dotē vel vicariū vl locū tenentē xpi ordinare: nisi sufficienti titulo. i. b̄nficio aut
patrimonio fuerit munit^o: vt. lxx. dif. S̄ctoꝝ. et de p̄ben. c. ij. cū xps suo exēplo
nō docuerit q̄mōs mendicare. Itē si xps spontanee medicasset: tunc medicare ad
p̄fectionē vite p̄tinuiss; Inepte enī dedit de^o legē antiquā statuēs qd sacerdotes
dnt eē p̄e ceteris p̄fectōe vite muniti. et qd possessiōes h̄ent et decimas: insup et pri
mitias frugū ne medicaret. s; si medicare p̄fecti^o fuisset: medicatōez ip̄s inuū
risset. Item si xps volūtarie medicauit: tūc medicatas ad p̄fectōem euāgelij p̄ri
neret. et sic ecclia dei errauit sciētē dotatiōes eccliaz instituendo. imo statuit
nullā p̄secrari sine dotatiōe sufficienti. vt de p̄se. di. i. Nemo. Idem vult lex in
aut. vt nullus sa. oza. domū. s. i. coll. v. et per h̄mōi statuta put hodie seruat p̄se
ctionē suoz p̄latoz ecclia diminuiss; qd est nephas dicere. Item si xps sponta
nee medicasset s; diuinū mādātū p se fecisset qd dicit. Non cupiscas rē p̄ri tui
nō desideres vxorē eius: nō fuū: nō ancillā: nō bouē: nō asinū: nec omia q̄ illi^o
sunt. Exo. xx. qm̄ qui spontanee medicat: facit s; h̄mōi p̄ceptū: qz petit. et p p̄ns
rem p̄ri cupiscat qd de xpo nemo audet asserere qd nō venit vt legem solue
ret sed adimpleret. Math. v. de p̄se. di. iij. Si q̄s aut. Itē si xpus mendicasset
spontanee: legem dei de dilectōe p̄ri soluisset. qz qui vere diligit p̄riū sicut
seipm: nō verat ip̄m indebite. Nam qd fieri tibi nō vis zc. Math. xi. Luc. vi.
Thob. i. Petere aut a p̄ri qd suū est: nō agendo et sine necessitate: est ipsum
verare indebite. xpus aut nunq; dicit aliquē verasse indebite. Item si xps sponta
nee medicasset: vere fuit ypocrita. et appens medicus. et in veritate non fuit: qz
magn^o et omipotens. nullus aut dicit vere mendicus nisi ille qd sibi nō p̄t suffi
cere: vt p̄dictū ē in expositiōe mendici. Sed qd mendicat spontanee: et necitate
non cōpulsus: oñdit qd nō est: et facto mental. sicut rustic^o qui defert consuraz
et habitū clericales et tñ clericus nō est. sed talia dicere de xpo nephas est. Itē
si xps volūtarie mendicasset hoc similr apostoli qui secuti sunt agnū quocūq;
ierat. Apocal. ix. fecissent. et maxime Paulus cui xpus viuere fuit et mori lucz.

Solutio q̄mōd arto 2

*Te
No #*

Contra Validos

ad Phil. i. qui dixit Act. xx. Argentū et aurum aut vestem nullius Scupini sic ipsi scitis. qm̄ ad ea q̄ mihi opus erant his qui mecum sunt ministraverunt manus iste. et ita si xps medicasset apli eū secuti fuissent p̄ om̄ia vestigia sua. s; nō legif̄ aliquē ap̄loz medicasse vnḡ. Item si xps sp̄tance medicasset: suo euāgelio of fendiculū posuiss; qd̄ ipse p̄ miraculū p̄firmavit vic; pascendo qnq; milia hoīz et seipm̄ pascere nō posset. put̄ indei illudebāt sibi dicētes. alios saluos fec̄. Dat. xxvij. sed p̄ leges antiq̄s alios ḡuasset et dicere possem̄ hodie q̄ ipse talr̄ se pascēdo hoībz illuiss̄et put̄ faciūt lollhardi et ioculatores q̄ alijs ostēta tione faciūt multi auri et argenti. et p̄tinuo sunt paup̄rimi qd̄ de xpo null' asserere p̄t. Item si christus mendicasset: et p̄terea mendicare esset felicitas. tūc expediret q̄ tibi Begharde et om̄ib; alijs lollhardis elemosine subtraherent multip̄r vt magis egeni erinde magisq; felices essent. et si erūt ita mendici essetis q̄ fame moreremini. tūc essetis felicissimi. et forte illa felicitas tibi nō cōpeteret. nec visio nomia tua: h̄mōi felicitatē declarat. put̄ p̄dictū ē. Multa qd̄ adhuc argumen ta essent inducēda q̄ in effectu armachan' posuit. s; causa breuitatis obmittā.

Beghardus Uach dixit beghardus: qui destruis templū dei et im coractas totū negocium: allegando armachanū hereti cū: quē hodie Hussite p̄ suis opinionib; induxerūt. Indignū est enī vt illa ad mittant quoz repellunt auctores. de testi. Licet. et leues sunt q̄ de facili credūt ea q̄ p̄bani nō p̄nt. xi. q. iij. In cūctis. Nam nihil ē inutile p̄uertunt. de cle. nō resi. Tue. et malo inchoata p̄ncipio vt bono exitu pagunt. lx. dif. Viramur. Hoc p̄stat impedimentū qd̄ de iure nō sortit effectu. de re. iij. Non p̄stat. li. vi.

Felix O begharde nō obstat q̄ Hussite et ali; heretici p̄ suis opiniōib; alle gauert armachanū. q̄ p̄tea mior fides sit adhibēda sibi in p̄missis Dico tibi q̄ Hussite etiā allegauerit euāgelia ap̄loz et q̄tuor doctores. et nos ecō tra Origenē qui in multis b̄ndixit: et in mltis heretic' reptus ē. et iō post mortē anathematizat'. xxij. q. iij. Quidā. s. Origeniani. Nam nō est p̄siderandū q̄s dicat: sed q̄re dicat attēde. dif. viij. Ego. et in glo. Erubescāt q̄ sic iude' infelix errauerūt et ab ytero locuti sunt falsa: qui dixerūt medicasse xpm̄ opant iniqua tem: et p̄dent vt oēs q̄ loquunt̄ mēdaciū. Rō q̄ dicitur ē Dñi est terra et plenitudo ei: orb̄ terraz et vniuersi q̄ habitāt i eo. ps. xij. Et ipse in p̄p̄ia venit: et sui euz nō receperit. quod̄t aut̄ receperit euz. et si q̄ sibi obtulerit tanq; sua sibi sui m̄stra bant. Uā dixit p̄pha. Tua sunt oia: et q̄ de māu tua accepim' dedim' tibi. i. Pa rali. xxi. Item tui sunt celi et tua est tra: orbē terre et plenitudiez ei: tu fūdasti. ps. lxxvij. Tu es sup̄ p̄ncipes diuinitē et tua glia est. tu dñar' oim̄ cuncta q̄ in celo et in terra sunt tua sunt. ps. xix. Ecce q̄s longe differt abundās plenitudo a vincis mēdicitate et ferro. De Alecio dico tibi begharde q̄ errauit mendican do. s; sp̄scō illustrat' rediit ad p̄p̄ia vt nulli cēt onerosus. Flā et Aug'. sepe er rauerat. s; expost in li. retractionuz b̄ emēdauit. Attū facta sc̄toz nō sp̄ sunt ad p̄seq̄ntiā trahēda vt videm' de Marco. qui p̄scidit pollicē zc. lv. di. Si q̄s absciderit. imo q̄ a iure cōi exorbitant. nequaq; ad p̄seq̄ntiā trahenda sunt. de re. iij. Que a iure. li. vi. S; tu begharde q̄ considerasti lilia agri et volatilia ce li. et int̄ te et ip̄a cōpationē facere p̄sumpsisti. s; nō p̄ oia vt p̄t; in practica. Flā dñs in his p̄bis dissuadet sollicitudinē tp̄aluz bonoz et cū q̄li moderatōe p̄ sin gulos dies audis p̄dicātes p̄cepta dñi. s; alia dñitia est int̄ te et ip̄a. imo: multri pliciter magna. nā lilia nuda sunt: et tu diploz de et multiplica vestito munit' es vt p̄dictuz ē. Aues celi singule singla grana colligūt. s; tu singularit' p̄ singlos

lollhardi
7om labore d

91

Allegatio
ad
E. mag. p̄p̄ia
allegat

Lucas abbas manibz oram
Benedicantes.

faccos plene sarcitos mlt'a grana cū sollicitudie t'paliuz accumulās. Sz q' d'is
cis te sine intermissiōe orare. Rūdeo. Tu nō oras sine intermissiōe. sicut legit in
colla. patz. q' Lucius abbas māibz suis orauit: fec' sportas q's vendidit: z vnā
partē in vsus pprios z suos. aliā p'o in vsus paupes exponebat. in finē dū ipse
dormiret z comederet: alioz orōnes s' t'ps adimpleret. z sic ille sine intermissio
ne orabat. qd tu nō facere soles sed oratio tua erit tibi in peccatum. Psal. cvij.

Beghardus Hinc beghard' mutato colore loqns in amaritudine
anime sue dicebat. Laboraui clamās: rauce facte sunt
fauces mee. ps. lxxvij. Et p'caluit cor meū intra me: z in meditatiōe mea exarde
scit ignis. ps. xxxvij. q' os pctōris z dolosi sup me aptū ē. ps. cvij. p'posituz tū
infringere nō videt q' in meli' illō cōmittat. de iurjur. Peruenit. z iō s' verbosū
nolo cōtendere verb. q' nunq's hūc finē verba venenosa. Job. xvij. occurrit mi
hi verbū Breg. mora. ij. Sūt nōnulli q' tarde loq' inchoāt. s' semel inchoantes
h're modū locutiōis i'grant. hec ille. Cōstat mihi q' p'itas in māsfuctis z pacificis
et nō p'tentiosis inuēit. vt dicit Aug'. et h'f. iij. sen. dif. ylt. et dicit Arist. i. de celo
et mūdo. Necesse ē inq'tates p'itatis nō eē inimicos. Ideo boemi z theutonici
de fide disputātes in studio pragē. nunq's potuerūt p'cordari q' fuerit inimici.
et sic in te z me disputādo nūq's fieret p'cordia: Honor est q' homi q' separat se
a cōtentiōibz. p'ouer. xx. et dicit Aug'. Nihil simili' acnibz demonū q's p'tendere
et Jesus sydrach. Nō litiges cū hoie linguato z nō strues in ignē illius lingua
Ecci. vij. et dicit apl'us. Noli p'bis p'tedere ad nihilū vtile ē nisi ad subuersionē
audientium. ij. ad Thimo. ij. Item z suū dei nō optz litigare s' ad omnes man
suetū esse. ij. Thi. ij. Jesus enī dū tulit lapides iudei vt iaceret i eū: abscondit
se z exiit de tēplo. Jo. viij. xij. q. iij. s. i. B'eli' enī iuxta Breg. in omelia. puto
salua fide alieno intellectu credere q's p'tentionibz deseruire. Et idē in alia sup
verbo. Magister qd est mādatū magnū in lege zc. Cōtulerūt. i. iudei vt mlt'a
tudine vinceret quē rōne supare nō poterāt: z a veritate se nudos p'fessi sunt q'
mltitudine se armauerūt. ita z tu clamoroso p'boz tumultu z oino me rōe vincere
conaris. Sequar q' xpm q' dicit. Estote prudētes sic spentes z simplices sic co
lūbe. caueat ab hoibz: tradent enī vos in concilijs Bath. x. et iō dixit p'pha. Ec
ce pctōres intēderūt arcū paraueūt sagittas suas in pharetra vt sagittēt in ob
scuro rectos corde. ps. iij. et si fieri pōt fm apl'm ad Ro. xij. Cum oibz hoibus
pacē habendo me nō defendā ampli' sed dabo locū ire. z trāsmigrabo i mōtes
sicut passer z sic oliua fructifera in domo dei sp'auit in miscōia dei i etnū z in se
culū seculi. psal. li. et p'tinuo abijt z recessit cū asino suo z nō erat: z quesui cum
vt vltra loquerer sibi z nō est inuētus locus eius. Psalmo. xxxvi.

9
bohemij
theutonij

Sequit' p'secutio eple. Felix Ex quo aut' nouit v'ia
factus est sic hō nō audies z nō hñs i ore suo redargutiōes. ps. xxxvij. z tacēdo
dictis meis assentire videt: vt dicit regla iur'. Qui tacet. de re. iij. li. vi. et more
dimicantiū q' dū p'desse v' obesse nō pnt p' certos apparat' tanq's victores rece
dere solēt: cū suo erroze disput. z de' dereliq't eū. p'seq'mini z p'p'endite euz cū
sibi adherētibz beghardis: lolhardis: ac beginis ac beguttis. q' nō est q' cū iusti
cia eripiat eos. z pena illoz sit met' alioz. ff. de pe. l. Capitolū. s. Famofos. qz
p'stat q' error cui non resistit approbat: z veritas cū minime defensat opprimit.
negligere q'pp e cū possis p'turbare puerfos. nihil aliud est q's fouere. lxxxij. dist.
c. Error. cū hoc maledictū hoim gen' sit de illis de q'bo scribit Salomō quōdā
b z

Maledictum hominum genus

Inobedientia
Vaniloqui
Seductores
Inuersiones

no bn

Contra Validos

ep̄s Constantien̄, predecessor R. v. p. post Isido. libro suo vocabuloꝝ de monachis et ipsos nominat circucelliones q̄ sub hitu monachoz circūquaq; vagant̄ circa cellas huc illucq; discurrētes. Et per Ananiā et Saphirā in exordio ecclesie pullulauit. et p̄ apl̄m Petri succisum legit̄ Act. v. Hec ille. De q̄bz circucellionib; h̄f. xxiij. q. v. c. i. et veri pharisei et ypocrite sunt: q̄s x̄ps ī vita sua semp̄ p̄secut̄ ē p̄ ceteri generib; hoim. vt p̄z sc̄a euāgelia legenti. Insup inobedientes. vaniloqui. seductores: q̄ vniuersas domos subuertūt: docētes q̄ nō oportz. turpis luci gr̄a. semp̄ menda ces. male bestie. ventris pigri. ad Tyrum. i. Apparentes in vestimētis ouiu: intrinsec̄ aut̄ sunt lupi rapaces. Math. vij. Dulci enī pficiunt ad impietatē. et sermo ipsoꝝ vt cancer serpit. ij. ad Thi. ij.

Sequitur petitio et epistole conclusio.

Idcirco humiliter peto quatenus validoz h̄mōi medicantiū Lollhardoz et Beginarū cisq; adherentiū errorib; resistatis. veritatē defendatis. puerfos h̄mōi p̄ turbetis: et nulla interueniente negligentia foueri: eosdē p̄mittatis p̄ eū qui de voluntate patris inenarrabil; p̄cessit et vtero intemperate virginis speciosus forma p̄z filijs hoim vt diffundat gr̄a suā in corde et labijs v̄ris: vngatq; vos oleo lenitatis p̄ sortib;. O presul̄ in eternū victure intēde p̄spere: p̄cede et regna: in eo qui regnat p̄ infinita secula sc̄oz b̄ndictus Amen. Datum Tburegi anno d̄ni Millesimoquadringentesimotricesimooctauo Kalen. Januarij inditōe p̄ma.

Sequitur recapitulatio ad premissa.

Idia beghardi Lollhardi Begutte

ac Begine: et p̄sueti et a longa introducta malicia noluerunt intelligere vt bene agerent obdurātes aures suas vt aspides surde intantū q̄ euangelizantes nō aduertūt: neq; p̄ p̄dicātes quoq; modo moueri p̄nt: vt validi nō medicent. et elynis q̄ debilib; paupib; debent nō vranf. Expedi igit vt quēadmodū iudei q̄ tam indigni sunt vt p̄ directū vinculis ecclesie. s. excoicatiois ligari nō p̄nt vtputa s; p̄ indirectū excoicant. i. fideliz cōione priuant: vtputa christifidelib; districtē p̄cipiēdo mādaf ne iudeis cōmunicēt q̄cunq; cōione. vt de vsur. Post miserabilē. et de iud. c. Iudei. et c. se. ist. si. et c. Postulasti. et ita sufficienter sunt excoicati et maledicti dū a xpianis nullā penitentiā sustērationem. et ita videt fore necessariū vt xpifideles inducant vt suas elemosynas directis beghardis et. saltem validis ad laborandū nō cōmunicēt. exq; ipsi a perceptione elemosynaz induci nō p̄nt. et h̄ forte p̄ talē modū vt sequit̄: aut melioꝝ vt sagax p̄dicans rōnabil; rōnē rationi poterit applicare. qz vtiq; q̄ ad beghardos quibuscūq; sermōib; tanq; p̄tra iudeos obstinatos pficere nō possum. Et quoniā p̄ indirectū p̄ beghardos extitit. p̄cedendū: dicat̄ in effectu qz saluari nō possum: etiā si sine pctō fuerim nisi misericōie opa fecerim vt vox diuina in extremo iudicio p̄ horrendā sniaz illos p̄dēnabit. ad q̄s dicit̄ Discedite maledicti i ignē eternū et c. Esuriui enī et nō dedisti mihi mādu. et c. math. xxv. Cū aut̄ inter opa misericōie ipsa elemosyna teneat p̄ncipatū. et est illa pietas de q̄ dicit̄ Elemosyna ab oi pctō a morte liberat et nō patit̄ animas ire ad tenebras magna erit domino deo sūmo oib; facientib; eā. Tho. iij. Et extinguit pctā sic aq; ignē. Eccl. iij. Et sicut in medicina vna p̄dominat herba. ita in p̄nia elyna. de pe. dist. i. ca. Medicamentū. et elemosyna multa bona pfert que diligens lector collige

cf

Ph
Lollh

Mendicantes.

re poterit: et notat dicit psal. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem: in die mala liberabit eum dominus etc. et persequitur idem ps. usque ad finem. Ergo elemosina cum magna faciamus cautela ne labores et expensas perdamus. Et insuper videamus non nobis et alijs fiat in peccatum. ut vicia non demus his quibus danda non est: puta sunt validi medicantes. i. fortes et abiles ad laborandum. et cum huiusmodi in peccatis cum proposito non desistendi: ut beghardi et begine: quibus duplici de causa non est danda elemosina. Prima si et iniquati sunt fortes ad laborandum et non laborant. Secunda quod temere et frivole peccant petendo et recipiendo elemosinam cum proposito non desistendi. nec habent grave peccatum mortale. quod peccatum est. per peccatum reputant: nec penitentiam nec contritionem de hoc peccato habent. et ita morientur morte peccatorum pessima et non videbunt lumen in eternum se excusantes per Christum et Alexium: mentientes. quia nec Christus nec apostoli nec unquam aliquis bonus aut honestus homo legif. aut per deo dicitur valido corpe mendicasse seu elemosinam recepisse: exceptis his qui sunt de ordine approbato medicantium. Sed quod sit peccatum mortale et grave nimis: sano et habili corpe ad laborandum recipere elemosinam. patet quod scriptum est. Illi tamen recipientes pauperes cibos qui iam laborare non possunt. xxxi. q. i. Quomodo. i. q. i. Uiduas: qui autem de bonis pariter vel laboribus proprijs sustentari possunt. si quod pauper est recipiunt. videlicet elemosinam: sacrilegium profecto committunt. et per abusionem talium: iudicium sibi maducant et bibunt. i. q. v. c. Clericos. Item accepisse pauperibus erogandum. aut quod apertissimi sceleris est exinde aliquid subtrahere omnium peccatorum crudelitate superat. xii. q. ii. Amico. Et ita eorumdem validorum medicantium peccatum. per multas veteris ac novi testamentorum: ac utriusque iuris scripturas: et aliorum sanctorum primorum autoritatis probari potest quod brevitatis causa obmittat. absque eo quod tales beghardi et begutte ut plurimum sunt maioris excommunicationis sententia iuxta sanctorum canonum statuta innodati: propter habitum eiusdem nomine religionis assumptum. Sed parum est: si iste desperare et dyabolice persone vicia Beghardi et begutte que alii sunt filii belial forent dante in sua perfidia quam gerunt contra clericum et religionem. sed restat deterius. Nam ex quo scriptum est. Facientes et consentientes eadem peccata puniuntur. ut dicitur sumo. Non satis. et consentiens facit alienum peccatum proprium. xii. di. p. totum. fortius puniendi sunt illi qui non tantum consentiunt illis. sed insuper ipsos beghardos et beguttas in sua malicia et crudeli sacrilego peccato cibant. porant. fouent. nutriunt atque consilia et auxilia prestant. et per hoc simili pena videlicet crudelium et sacrilegorum peccatorum puniendi veniunt. et se alieno peccato gravant cum propria sufficerent et simili cum talibus crudelibus et sacrilegis peccatis per peccatum apud eos non reputatis in profundum inferni sine penitentia et contritione mergunt. Quorum rectores animarum et ecclesiarum subditos suos per viscera misericordie dei nostri exhortari: admonere: et solerter inducere per has et alias autoritates: efficacioresque rationes non prosterponant: ut suas elemosinas non illis beghardis et beguttis validis: etiam alijs fortibus et abilibus personis que suis laboribus nutrire se possunt: tribuant. sed debilibus et pauperibus: quorum infinitus est numerus largiri et donari precarentur. ut tam magnum meritum adipiscant. puta dictum est liberaliter valeant et non perdant: per eum qui est largitor omnium bonorum per infinita secula seculorum benedictus Amen.

Finis.

b 5

Allegor

e

e

Handwritten notes at the bottom of the page, including:
 1111...
 1111...
 1111...